

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

**Verslag over de doorlichting van Centrum voor Basiseducatie Open School Campus
Leuven-Aarschot-Diest-Haacht-Tienen te LEUVEN**

Hoofdstructuur volwassenenonderwijs

Instellingsnummer 126541

Instelling Centrum voor Basiseducatie Open School Campus Leuven-
Aarschot-Diest-Haacht-Tienen

Directeur Veerle Bammens

Adres Parkstraat 146 - 3000 LEUVEN

Telefoon 016-22.10.68

Fax 016-29.12.66

E-mail veerle.bammens@cbeopenschool.be

Bestuur van de instelling CBE Open School vzw

Adres Parkstraat 146 - 3000 LEUVEN

Dagen van het doorlichtingsbezoek 18-09-2017, 19-09-2017, 20-09-2017, 21-09-2017, 22-09-2017

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 22-09-2017

Datum bespreking verslag met de instelling 06-10-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Els MERTENS

Teamleden Heidi DE NIEL, Chris DU PONT, Chris VAN WOENSEL

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Opleidingen in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
3 RESPECTEERT HET CENTRUM DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert het centrum de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet het centrum aan de onderwijsdoelstellingen?.....	8
3.1.1.1 Informatie- en communicatietechnologie	8
3.1.1.2 Nederlands - Maatschappelijk functioneren, Nederlands - Maatschappelijk participeren	10
3.1.1.3 Maatschappijoriëntatie (MO)	13
3.1.1.4 Nederlands tweede taal richtgraad 1	15
3.1.2 Voldoet het centrum aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	18
3.1.3 Voldoet het centrum aan de overige erkenningsvoorwaarden?	19
3.2 Respecteert het centrum de overige reglementering?	19
4 BEWAAKT HET CENTRUM DE EIGEN KWALITEIT?	20
4.1 Deskundigheidsbevordering	20
4.2 Evaluatiepraktijk	21
5 ALGEMEEN BELEID VAN HET CENTRUM.....	24
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN HET CENTRUM.....	27
6.1 Wat doet het centrum goed?	27
6.2 Wat kan het centrum verbeteren?	27
6.3 Wat moet het centrum verbeteren?	27
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	28
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG.....	28

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of het centrum

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door het centrum,
3. het algemeen beleid van het centrum.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam het gehele centrum aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in het centrum een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal opleidingen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door het centrum na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of het centrum voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt het centrum voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt het centrum om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt het centrum de doelen en gaat het centrum dit na?
 - ontwikkeling: heeft het centrum aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van het centrum aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van het centrum. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van het centrum of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van het centrum of van structuuronderdelen als het centrum binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van het centrum of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of het centrum de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van het centrum de cursisten over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van het centrum het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van het centrum of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

Het centrum mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 **SAMENVATTING**

Het Centrum voor Basiseducatie (CBE) Open School Campus Leuven-Aarschot-Diest-Haacht-Tienen heeft een groot werkgebied in Vlaams-Brabant met vijf hoofdcampussen en talrijke lesplaatsen. Zoals andere CBE voorziet het centrum in een pakket opleidingen geletterdheid voor laaggeschoolden en in een ruim aanbod Nederlands als tweede taal voor laaggeschoolde en analfabete anderstaligen.

De focus van de doorlichting lag op Informatie- en communicatietechnologie (ICT), Nederlands maatschappelijk functioneren en participeren (NT1), Nederlands als tweede taal (NT2) en de ingerichte modules uit de opleidingen 'Cultuur, Gezondheid en Techniek' uit het leergebied Maatschappij-oriëntatie (MO). In deze opleidingen bereiken de meeste cursisten de onderwijsdoelstellingen. In alle campussen is er een groot dagaanbod en in de meeste campussen is er voldoende avondaanbod met verschillende instapmomenten. De leraren zorgen voor een aangenaam, positief en respectvol klasklimaat en zijn betrokken bij hun cursisten. Ze ondersteunen het leerproces van de cursisten met veel inzet en zorg. De inhoud van de meeste lessen is functioneel en aangepast aan de doelgroep.

Voor het leergebied ICT werkt het centrum met kwaliteitsvol zelfontwikkeld lesmateriaal en in elke campus zijn er goed uitgeruste computerklassen. Een aantal cursisten dat ICT volgt, start later ook in andere modules. Binnen de opleidingen NT1, NT2 en MO organiseert het centrum op een flexibele manier modules op maat van de cursisten. Het centrum biedt een aantal geïntegreerde modules aan met leerplandoelstellingen uit verschillende leergebieden (bijvoorbeeld ICT en NT1, NT1 en MO, NT2 en MO). In de toekomst wil het beleid hier nog veel meer op inzetten.

De voorbije jaren gaf het centrum het beleid met zorg en engagement vorm. In het centrum is sprake van een participatief beleid. Het centrum zette sterk in op het ontwikkelen van een gemeenschappelijke visie en aanpak voor alle campussen. De missie en visie van het centrum sporen met de opdrachten zoals vermeld in het Decreet betreffende het volwassenenonderwijs en met de doelstellingen van het Strategisch Plan Geletterdheid. De missie en visie zijn ook in sterke mate gedragen door de teamleden. Dit is onder meer dankzij de nieuwe overlegstructuur waarin alle medewerkers van alle campussen vertegenwoordigd zijn. Een geëngageerd en dynamisch middenkader vormt de draaischijf van het centrum. Ze staan tussen de medewerkers en de directie en zorgen voor een goede doorstroom van informatie en vragen in beide richtingen. Het centrum zal binnenkort een nieuw elektronisch platform installeren om de communicatie nog vlotter te laten verlopen. Het centrum heeft veel aandacht voor kwaliteitszorg. Dit jaar ligt de nadruk op het verhogen van de kwaliteit op de klasvloer. Het centrum zal in de toekomst meer werken vanuit data om de doeltreffendheid van opgezette acties in kaart te brengen. Op die manier krijgt het centrum een beter zicht op wat er moet bijgestuurd worden.

Het centrum stelde een kwaliteitsvolle visie op evaluatie op waarbij het leerproces en het leergedrag van de cursist centraal staan. De meeste vakgroepen hebben vanuit deze visie gekozen voor permanente evaluatie. Hoe ze dit aanpakken, is nog niet voor iedereen hetzelfde. Er zijn belangrijke kwaliteitsverschillen binnen de vakgroepen. De opvolging van de kwaliteit van de evaluatiepraktijk binnen alle vakgroepen is nog een werkpunt.

Het centrum voert een sterk beleid om de professionaliteit van haar werknemers te ondersteunen en te versterken. Werknemers krijgen veel kansen om zich op verschillende manieren bij te scholen. Er zijn zowel interne als externe navormingen. Expertise en materiaal delen met elkaar zit in het DNA van de leraren. Dit gebeurt momenteel nog vooral binnen eenzelfde leergebied, maar vanaf dit schooljaar wil het centrum leraren systematisch over de leergebieden heen laten samenwerken. Ook hier slaagt het centrum er nog niet altijd in om de resultaten van opgezette acties nauwkeurig op te volgen om wat goed is te bewaren, en wat nog beter kan bij te sturen.

De zorg voor de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne (BVH) gebeurt onvoldoende systematisch en centrubreed en vertoont daardoor in de campussen Tienen en Diest tekorten. Het centrum beschikt echter over voldoende beleidsvoerend vermogen om deze tekorten zelfstandig op korte termijn weg te werken.

Omdat het centrum op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne nog een aantal werkpunten heeft, besluit het inspectieteam met een gunstig advies beperkt in de tijd voor het centrum.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande opleidingen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Opleidingen in de doorlichtingsfocus

Nederlands

Nederlands - Maatschappelijk functioneren
Nederlands - Maatschappelijk participeren

Nederlands tweede taal

Nederlands tweede taal richtgraad 1

Maatschappijoriëntatie

Maatschappijoriëntatie: Cultuur
Maatschappijoriëntatie: Gezondheid
Maatschappijoriëntatie: Techniek

Informatie- en communicatietechnologie

Informatie- en communicatietechnologie

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT HET CENTRUM DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert het centrum de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet het centrum aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde opleidingen het volgende op.

3.1.1.1 Informatie- en communicatietechnologie

Voldoet

Het centrum realiseert met zijn cursisten in voldoende mate de eindtermen. Het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk zijn voldoende gericht op de eindtermen en sluiten aan bij de kenmerken van het doelpubliek.

Onderwijsorganisatie <i>Organisatie curriculum</i>	Het centrum vertrekt van de leervraag van cursisten die tijdens het intakegesprek besproken wordt om het aanbod ICT te bepalen. Het biedt vier standaardmodules aan, al dan niet gecombineerd met een (verkorte) module Oefenen en leren met ICT. De vakgroep houdt vrij strak vast aan de opbouw van de standaardmodules waardoor er niet altijd kort op de bal kan gespeeld worden bij specifieke leervragen van cursisten. In de vakgroep bekijken de leraren dit schooljaar hoe ze flexibeler kunnen inspelen op dergelijke leervragen door meer ICT op maat te leveren. Naast het standaardaanbod is er ook een vrij groot aanbod waarbij ICT-modules gecombineerd worden met NT1-modules. Het centrum organiseert deze modules specifiek voor cursisten die meer dan de voorziene lestijd blijken nodig te hebben om de vooropgestelde leerplandoelstellingen ICT te behalen. Tijdens de doorlichting is echter gebleken dat de keuze om NT1-modules te koppelen aan ICT-modules niet altijd de meest aangewezen is. Een deel van het doelpubliek dat nood heeft aan langere trajecten ICT heeft namelijk andere leernoden dan talige. De mogelijkheden om het leertraject ICT te verlengen met modules uit andere leergebieden worden nog onvoldoende benut. Verder zijn er ook specifieke trajecten met ICT, zoals bijvoorbeeld de modules Rijbewijs.
Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Doelmatigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	De vakgroep plant de inhouden en lesdoelen aan de hand van moduleplannen die gebaseerd zijn op de leerplannen. De leraren gebruiken hiervoor in alle standaardmodules kwaliteitsvol zelf ontwikkeld cursusmateriaal dat ze nauwgezet up-to-date houden. De leraren vertrekken in het cursusmateriaal van de leerplandoelstellingen. In het materiaal zit een duidelijke lijn met oplopende autonomie voor de cursist. De modules worden gegeven op computers en, inspeland op vraag van de cursisten, meer en meer ook op tablets. De opdrachten zijn overwegend doelgericht en functioneel en sluiten veelal aan bij de leefwereld van de cursisten. Niet alle leraren springen flexibel om met het cursusmateriaal om op die manier nauwer aan te sluiten bij de individuele interesses en leervragen van de cursisten.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	Het centrum beschikt over voldoende leermiddelen om de eindtermen bij de cursisten te realiseren. Leraren zetten de middelen adequaat in om cursisten vaardigheden te laten oefenen en te automatiseren. Er is op alle campussen toegang tot het internet en multimedia, en in elke campus is er minstens één volwaardig computerlokaal met computers en een overwegend goed functionerende infrastructuur. Waar er geen computerlokaal is, geven de leraren ICT op tablets. Het centrum beschikt over een voldoende groot aantal tablets zodat alle cursisten voldoende oefenkansen krijgen. De computerlokalen zijn uitgerust met een digitaal schoolbord. Leraren maken hiervan frequent gebruik ter ondersteuning van het leerproces.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i> <i>Feedback</i>	De evaluatie is evenwichtig en volledig. Conform de centrumvisie kiest de vakgroep ICT voor permanente evaluatie. De leraren evalueren de leerplandoelstellingen aan de hand van overwegend functionele opdrachten, observaties en nu en dan zelfevaluatie. De criteria zijn transparant. De leraren noteren de resultaten in een gestructureerd evaluatieschema met de leerplandoelstellingen, de criteria en de data van de evaluaties.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Het klasklimaat is veilig en respectvol. Dit bevordert het welbevinden van de cursisten en stimuleert hun aanwezigheid, betrokkenheid en motivatie. Uit de bijgewoonde lessen blijkt dat de leraren hun tempo en methodiek afstemmen op de doelgroep. Ze herhalen vaak en bieden permanent begeleiding op maat van de cursist. Zo bouwen de leraren systematisch de autonomie van de cursist op. Ze moedigen cursisten die nood hebben aan extra oefening of herhaling aan om naar het open leercentrum (OLC) te gaan. Niet alle cursisten gaan hier op in. Soms omdat ze al meerdere keren per week les volgen of omdat de momenten waarop het OLC open is voor hen niet opportuun zijn.

Het cursusmateriaal voor computer en tablets is duidelijk, mooi verzorgd, up-to-date en gestructureerd. Uit dit materiaal blijkt dat de vakgroep zich inspant om mee te zijn met de snel evoluerende technologieën en hoe deze best in te zetten op de voet volgen. De leraren maken regelmatig gebruik van stappenplannen zodat cursisten zich ook thuis zelf uit de slag kunnen trekken. Digitaal lesmateriaal, volgens het leerplan nochtans een belangrijke meerwaarde voor de opleiding ICT, ontbreekt.

Door een kwaliteitsvolle begeleiding slaagt de vakgroep erin om een aantal cursisten vanuit ICT te oriënteren naar modules in andere leergebieden. ICT werkt op die manier drempelverlagend voor cursisten die ook andere leernoden hebben. De informatie die bij de initiële intakes en tussentijdse heroriënteringen verkregen wordt, wordt in hoofdzaak formeel doorgegeven bij gebrek aan een formeel cursistvolgsysteem, waardoor relevante informatie kan verloren gaan. Het centrum ziet de meerwaarde van een dergelijk formeel cursistvolgsysteem in, onder meer met het oog op een toeleiding van cursisten ICT naar andere modules.

Deskundigheidsbevordering

Overleg
Vorming

Binnen de vakgroep ICT hebben de leraren de voorbije jaren met veel expertise en betrokkenheid het cursusmateriaal op punt gesteld en aangepast aan nieuwe noden, zoals werken met tablets. Nu is er ruimte om daarnaast op zoek te gaan naar nieuwe mogelijkheden om meer maatwerk te leveren binnen ICT. Naast het delen van expertise binnen de vakgroep, verhogen de leraren hun deskundigheid ook dankzij collegiale klasbezoeken, het uitwisselen van ervaringen en lestitips in kleinere modulegroepen en interne en externe nascholingen.

De nieuwe leergebiedoverstijgende structuur die dit schooljaar vorm zal krijgen in een brede vakgroep voor Nederlandstaligen zal een grotere gelijkgerichtheid en meer combinatiemogelijkheden tussen de leergebieden vergemakkelijken.

3.1.1.2 Nederlands - Maatschappelijk functioneren, Nederlands - Maatschappelijk participeren

Voldoet

Het centrum realiseert met zijn cursisten in voldoende mate de eindtermen. Het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk zijn voldoende gericht op de eindtermen en sluiten aan bij de kenmerken van het doelpubliek.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum

Het centrum biedt, met het oog op een aanbod dat maximaal is afgestemd op de leerbehoeften van de cursist, de NT1-modules en de geletterdheidsmodules niet alleen afzonderlijk aan, maar combineert ook modules binnen het leergebied NT1 of met ICT-modules. De nood aan basis ICT-vaardigheden vormt voor de cursist steeds meer de aanleiding om aan NT1-doelen te werken en het centrum speelt hier adequaat op in. Uit het profiel van de aanwezige cursisten, de kwaliteit van de geobserveerde schrijf- en leesprestaties tijdens de eerste lessen van de module en het niveau van een aantal evaluatieproducten van vorig schooljaar blijkt echter dat de NT1-modules die het centrum inzet om de 'Stap voor stap' cursussen samen te stellen, niet voor alle lesgroepen afgestemd zijn op de reële noden.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Doelmatigheid
Beheersingsniveau
Samenhang

De concretisering van het didactisch concept van het centrum voor het leergebied NT1 is volledig en krachtig. Uit de observaties tijdens de doorlichting blijkt dat het ook in de meeste lesgroepen, weliswaar niet altijd even bewust en niet altijd volledig, in praktijk wordt gebracht.

Het centrum plant de inhouden en doelen aan de hand van moduleplannen die zijn gebaseerd op de leerplannen. Deze zijn voor de meeste modules geconcretiseerd in kwaliteitsvol, grotendeels zelf ontwikkeld materiaal. Dit materiaal wordt, met het oog op onderlinge uitwisseling, samengebracht in een digitale materialenbank. Daarnaast gebruiken sommige leraren materiaal op papier dat soms verouderd is en niet afgestemd op de meest recente leerplannen.

De meeste opdrachten en oefeningen zijn doelgericht en functioneel. Ze worden via contexten en thema's aangeboden die aansluiten bij de leefwereld en de leefsituatie van de cursisten. Niet alleen de eindtermen maar ook de lees- en schrijfvoorwaarden, kennis, strategieën, attitudes en sleuteldoelen zijn, weliswaar impliciet, volledig en evenwichtig in het lesmateriaal verwerkt. Buitenschoolse activiteiten maken structureel deel uit van het curriculum en bevorderen zo het ervaringsgericht leren.

Er is echter binnen de vakgroep te weinig kwaliteitsbewaking van het lesmateriaal waardoor in enkele lesgroepen de kwaliteit van het aanbod niet aan de verwachtingen voldoet. De digitale en papieren lesmaterialen variëren binnen het leergebied in kwaliteit en vormgeving. Ze vertonen ook niet altijd een duidelijke opbouw. Toelichting bij het gebruik ervan en een expliciete koppelingen met de eindtermen ontbreken meestal.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Het centrum beschikt over voldoende leermiddelen om de eindtermen bij de cursisten te realiseren. Levensecht, tastbaar materiaal krijgt een grote plaats in het aanbod.

De inrichting en aankleding van de leslokalen is sober. Ondanks het feit dat de leslokalen in de verschillende campussen allemaal voorbehouden zijn voor lesgroepen van het eigen centrum, zijn er slechts in een enkele klas strategiebeelden aanwezig.

Er is op alle plaatsen toegang tot het internet en multimedia. Leraren zetten de middelen adequaat in om cursisten vaardigheden te laten oefenen en te automatiseren. Een groot aantal lokalen werd uitgerust met een digitaal schoolbord en overal is minimaal projectieapparatuur en een computer voor de leraren aanwezig. Leraren maken hiervan frequent gebruik voor het visualiseren van leerinhouden. Ze gebruiken het ook om structuur te bieden, de wereld binnen te brengen in de klas en de kennis van de wereld van de cursisten te verruimen.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie
Feedback

Conform de centrumvisie kiest de vakgroep NT1 voor permanente evaluatie.

De leraren evalueren de eindtermen eenmalig via, meestal functionele, schriftelijke of mondelinge opdrachten en doe-taken, observaties en zelfevaluatie. Daarnaast zijn er vooral in de opleiding Nederlands-Maatschappelijk Participeren ook tussentijdse evaluatiemomenten na de afwerking van een hoofdstuk.

De evaluaties zijn gekoppeld aan de eindtermen, afgestemd op het beheersingsniveau van de cursisten en bevatten onderbouwde evaluatiecriteria. Voor wat betreft het bepalen van de norm is de vakgroep echter nog zoekende. Sleuteldoelen, strategieën, attitudes en ondersteunende kennis krijgen de gepaste aandacht binnen de evaluatie. De resultaten kunnen leraren noteren op een duidelijk en gebruiksvriendelijk evaluatieschema.

Leraren gebruiken de permanente evaluatie voor een voortdurende bijsturing en differentiatie van het lesaanbod voor de cursisten. De feedback op mondelinge prestaties is in een aantal gevallen zeer uitgebreid en kwaliteitsvol. Uit de verbeteringen van de schriftelijke prestaties blijkt hieromtrent geen gelijkgerichtheid.

De kwaliteit van de evaluatie bewaakt de vakgroep vooral door middel van veelvuldig informeel en formeel overleg. Tijdens de doorlichting bleek dat de evaluatie voor een van de modules niet op basis van de juiste eindtermen gebeurde. Het beleid en de vakgroep ziet zich dan ook voor de uitdaging gesteld de kwaliteitsstandaard van de evaluatie in alle modules te garanderen.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

Het respectvol en positief pedagogisch klimaat ondersteunt het welbevinden van de cursisten en stimuleert hun aanwezigheid, betrokkenheid en motivatie.

Een sterk punt in het aanbod NT1 is het klasmanagement en het gestructureerd onderwijs- en leerproces. Leraren bieden een afwisseling van korte taken en een variatie in werkvormen aan. Deze aanpak is volledig op maat van de doelgroep. De cursisten werken daarbij geïntegreerd aan verschillende doelen. Kleine klasgroepen faciliteren activerende werkvormen en een begeleiding op maat. De stappenplannen ontwikkelen leerstrategieën bij de cursisten.

Door een kwaliteitsvolle begeleiding slaagt het centrum erin om de cursisten te oriënteren naar modules die overwegend beantwoorden aan hun noden. Deze vorm van preventieve leerbegeleiding is in het centrum sterk uitgebouwd. Het doorgeven van relevante cursistengegevens bij de overgang van de ene cursus naar de andere gebeurt vooral informeel en wordt niet ondersteund door een economisch cursistvolgsysteem. Het is mogelijk dat daardoor relevante informatie niet gecapteerd of bijgehouden wordt.

Leraren nemen initiatieven om cursisten te remediëren via bijkomende oefeningen, hen individueel te begeleiden tijdens de les en hen doelgericht door te verwijzen naar het open leercentrum.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Vorming

Binnen het NT1-team is er een grote betrokkenheid en is de expertise aanwezig om enerzijds te borgen wat goed is en anderzijds verder te blijven ontwikkelen. De nascholingen en het vele informele en formele overleg binnen kleinere teams, collegiale consultatie en collegiale lesbezoeken bieden tal van kansen om de deskundigheid van de leraren continu te verhogen.

De op stapel staande reorganisatie in de richting van een 'vakgroep voor Nederlandstaligen' is bovendien veelbelovend. Het kan een antwoord bieden op het gegeven dat leraren NT1 soms geïsoleerd op een campus zitten, wat de informele samenwerking met andere NT1- collega's bemoeilijkt. Het kan ook een oplossing bieden voor het feit dat leraren NT1 aan meer dan een vakgroep deelnemen en daardoor vergaderdruk ervaren of niet deelnemen aan een vakgroeptoverleg NT1. De nieuwe organisatiestructuur kan de huidige vormen van ervaringsuitwisseling en deskundigheidsbevordering nieuw leven inblazen en de aanwezige expertise in het centrum ten volle benutten.

Deze zal ook bijdragen tot een beter overzicht en een grotere gelijkgerichtheid binnen het leergebied Nederlands, maar ook over de leergebieden heen.

3.1.1.3 Maatschappijoriëntatie (MO)

Voldoet

Het centrum vult de modules inclusief de evaluatie inhoudelijk in vanuit de eindtermen. Het aangesproken doelpubliek bereikt in voldoende mate de eindtermen. De uitrusting ondersteunt de realisatie van de eindtermen. De evaluatie is over het algemeen valide. De cursisten worden kwalitatief begeleid.

Onderwijsaanbod

Volledigheid
Evenwicht
Doelmatigheid
Beheersingsniveau
Samenhang

De opleidingen MO worden ingedeeld in de domeinen persoonlijke vorming, praktische vorming, maatschappelijke vorming en leerondersteuning. Om een breed aanbod te realiseren probeert het centrum uit elk van de bovenstaande domeinen modules in te richten. De basisvaardigheden krijgen voorrang wanneer er omwille van beschikbare middelen keuzes moeten gemaakt worden.

Het centrum organiseert de modules op basis van de signalen die het opvangt. Het peilt doelbewust naar de leervragen. Anderzijds organiseert het centrum ook modules die, gezien de evoluties of gebeurtenissen in de samenleving relevant zijn voor hun doelpubliek, maar waar niet direct vraag naar is. Het centrum werft hiervoor op een actieve manier cursisten.

De georganiseerde modules vormen niet noodzakelijkerwijs een traject. De cursisten MO behoren voor een groot deel tot de leeftijdsgroep 55+ en zijn niet gericht op het behalen van een certificaat of het doorlopen van een traject. Zij volgen modules die een antwoord bieden op hun specifieke leervraag. De positieve ervaring die zij daarbij ondervinden, resulteert in het volgen van nog andere modules MO die bijdragen aan het verhogen van hun competenties.

De vaststellingen tijdens de doorlichting zijn gebaseerd op de module Apparaten uit de opleiding Techniek en de modules Gezond leven, Voeding en Biologie uit de opleiding Gezondheid. Ook alle modules van de opleiding Cultuur zijn bij het onderzoek betrokken, maar lesbezoek was hier alleen mogelijk bij de module Geschiedenis.

Naar aanleiding van de nieuwe opleidingsprofielen Maatschappelijke Oriëntatie (2012) en de opmerkingen tijdens de vorige doorlichting (2008) heeft het centrum de eindtermen MO centraal gesteld in het onderwijsleerproces. De cursisten realiseren de eindtermen van de onderzochte modules in voldoende mate.

In de moduleplannen vertalen de leraren de eindtermen naar concrete lesactiviteiten. Zij ontwikkelen taken en opdrachten vanuit de operationalisering van de betreffende eindtermen. Bovendien zoeken zij constant naar een goed evenwicht tussen de maatschappelijke relevantie en de leervraag van de cursisten. Voor sleutelcompetenties is er veeleer impliciete aandacht. De transparantie en het doelbewust nastreven ervan ontbreken nog. Hier zijn nog groeikansen voor een doelbewuste realisatie via explicitering en operationalisering van de doelstellingen.

Het leermateriaal getuigt van inhouden op maat van de cursist en aandacht voor de actualiteit. Geregeld nodigen de leraren gastsprekers uit. De talrijke buitenschoolse activiteiten zijn functioneel en authentiek. De voorbereiding en verwerking ervan gebeuren op een kwalitatieve wijze en ondersteunen op een adequate manier de realisatie van de eindtermen.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Het leermateriaal en de uitrusting zijn voldoende aanwezig. De leraren grijpen alles aan wat beschikbaar is in het dagelijkse leven zoals folders, handleidingen, tijdschriften en kranten om in te zetten als leermateriaal.

In Diest, Haacht en Leuven zijn elektronische borden in de klaslokalen aanwezig. Bij gebrek aan computers in de klassen gebruiken de leraren in Tienen en Aarschot de beschikbare tablets. In alle lokalen is er internetverbinding. De leraren zetten de ICT-uitrusting adequaat in om het onderwijsleerproces te ondersteunen. In elke vestigingsplaats is een open leercentrum aanwezig.

De leraren wisselen systematisch materiaal uit via het elektronische platform. Zij zijn vrij autonoom in het uitwerken van de cursussen en houden daarbij rekening met de leervragen van hun lesgroep en de actualiteit.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie
Feedback

De evaluatie binnen het leergebied MO gebeurt volgens de afspraken die op centrumniveau vastgelegd zijn en bestaat uit een combinatie van gespreide en permanente evaluatie. De verhouding tussen beide kan variëren. De verschillen zijn niet altijd terug te voeren op de eindtermen of inhouden van de module. Ondanks het gebruik van gemeenschappelijke sjablonen zijn er kwaliteitsverschillen merkbaar, afhankelijk van de betrokken leraar.

De evaluatievormen zijn gevarieerd. De opdrachten zijn meestal functioneel, competentiegericht en valide. De scoring is evenwel niet altijd even transparant. De leraren zijn zich ervan bewust dat de beoordelingscriteria nog niet helemaal op punt staan, ondanks een aantal goede praktijkvoorbeelden. De vakgroep heeft het verfijnen van de beoordelingscriteria als aandachtspunt al opgenomen. De vakgroep neemt sleutelcompetenties niet expliciet op in het evaluatieproces. Het is ook niet transparant in welke mate de feedback voor de cursisten doelgericht gebeurt.

De evaluatiefiches, die per eindterm de beoordelingscriteria en evaluatievorm/opdracht omvatten, bevorderen de gelijkgerichtheid en bevatten een schat aan informatie om de kwaliteit van de evaluatiepraktijk te optimaliseren in alle aangeboden modules.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De leerbegeleiding is de verantwoordelijkheid van de leraren en gebeurt met veel zorg en inzet. Dit spoort met de cultuur binnen het centrum. Er heerst een veilig en stimulerend leerklimaat. De leraren peilen naar de voorkennis, leervragen en interesses van de cursisten om de inhoud van de module vorm te geven. In alle onderzochte modules werken de leraren met eigen ontwikkeld materiaal, dat afgestemd is op het doelpubliek. Tijdens de lesbezoeken stelt de onderwijsinspectie een variatie aan activerende werkvormen vast. Indien nodig neemt het centrum extra maatregelen om tegemoet te komen aan speciale noden.

Eenvormige moduleplannen en evaluatiefiches reiken de leraren een structuur aan, die gelijkgerichtheid bevordert. De leraren integreren de eerstelijnsremediëring in hun lessen. Indien nodig verwijzen zij de cursist door naar het open leercentrum of de zorgcoördinator, die gespecialiseerd advies geeft aan moeilijk lerende cursisten. Het uitwerken van een cursistvolgsysteem is nog een werkpunt. Noch het centrum noch de vakgroep verzamelt op dit moment overkoepelende cijfergegevens over instroom, uitval en niet slagen van MO-cursisten.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

Een sterke motivatie en gedrevenheid in functie van kwaliteitsvol onderwijs voor de cursisten drijft de leraren MO. Het centrum speelt daar op in en organiseert systematisch centruminterne expertisedeling en bijscholing over algemene onderwerpen. De meer inhoudelijke bijscholing ligt in handen van de MO-leraren, die een ontwikkelgerichte attitude hebben. Een speciaal daartoe aangesteld personeelslid ondersteunt de vakgroep in zijn werking.

Het overleg per module is een sterke bron van professionalisering. De leraren denken samen na over het aanbod, de evaluatie en de planning. Leermateriaal, moduleplannen, lesvoorbereidingen delen zij via het elektronische platform.

Zoals uit het onderzoek blijkt, zijn er toch hier en daar nog kwaliteitsverschillen. De vakgroep bezit de expertise om deze weg te werken door de eigen voorbeelden van goede praktijk te detecteren en verder te verspreiden.

3.1.1.4 Nederlands tweede taal richtgraad 1

Voldoet

Het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk zijn voldoende gericht op de basiscompetenties en sterk afgestemd op de eigenheid van het doelpubliek.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum
Samenstelling klasgroepen

Het centrum organiseert een behoeftedekkend aanbod NT2 dat bestaat uit een uitgebreid dagaanbod met intensieve en minder intensieve trajecten, en enkele avondcursussen. Daarnaast zijn er ook heel wat projecten in samenwerking met lokale partners en is er regelmatig overleg met centra voor volwassenenonderwijs in functie van de doorstroommogelijkheden voor de cursisten. De reguliere modules Breakthrough worden meestal gecombineerd aangeboden met een verkorte module MO 'Levenslang en levensbreed leren'. Op die manier wil het centrum de cursisten extra ondersteunen in hun leerproces.

De decentrale werking van het centrum bemoeilijkt in bepaalde gevallen een weloverwogen, doelgerichte groepssamenstelling. Het centrum wil cursisten zo snel mogelijk laten starten. De grootte van de groepen varieert, maar vormt nooit een belemmering voor kwaliteitsvol onderwijs.

Onderwijsaanbod

Volledigheid
Evenwicht
Doelmatigheid
Beheersingsniveau
Samenhang

In alle modules vormen de basiscompetenties consequent het uitgangspunt van het onderwijsaanbod. Op de meeste campussen werken de leraren met gemeenschappelijk ontwikkeld materiaal, gebaseerd op verschillende methodes. Enkele leraren verkiezen een handboek te gebruiken, aangevuld met extra lesmateriaal. De keuze voor een handboek of ander materiaal vormde de voorbije jaren regelmatig een discussiepunt binnen de vakgroep in de zoektocht naar een kwaliteitsvol, gelijkgericht aanbod. Het verschil in materiaal heeft geen consequenties op vlak van de leerplanrealisatie, maar het bemoeilijkt de gelijkgerichtheid binnen de vakgroep. Alle vaardigheden komen overal evenwichtig aan bod en worden samenhangend in betekenisvolle contexten ingeoeft op het verwachte beheersingsniveau. Het aanbod ondersteunende kennis is functioneel en aangepast aan het doelpubliek. Ook de andere ondersteunende elementen zoals attitudes en leerstrategieën krijgen in de lessen de gepaste aandacht. Het bevorderen van communicatiestrategieën is veeleer impliciet aanwezig. In de uitgebreide lesvoorbereidingsdocumenten en de moduleplannen staan strategieën en vakattitudes, in tegenstelling tot de basiscompetenties en de sleutelcompetenties, niet expliciet vermeld waardoor de leraren er minder doelgericht mee omgaan. Op alle campussen vormen buitenschoolse, functionele activiteiten en opdrachten een inherent onderdeel van de lespraktijk. De transfer van het geleerde naar verschillende levensechte contexten verhoogt de doelmatigheid van het aanbod.

Uitrusting

ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Het centrum heeft voldoende geïnvesteerd in multimedia-uitrusting inclusief ICT-faciliteiten voor de verschillende campussen. De leraren beschikken over een waaier aan aangepaste leermiddelen, zowel digitaal als onder de vorm van materialenkoffers, die zij uiterst doelmatig inzetten ter ondersteuning van de leerplanrealisatie. De bezochte lokalen op de campus te Tienen vormen een krachtige leeromgeving voor de cursisten. De sobere aankleding van de leslokalen op de campus te Leuven draagt minder bij tot een stimulerend klimaat.

De NT2-cursisten maken weinig gebruik van de mogelijkheden van de open leercentra omdat aangepaste begeleiding voor deze doelgroep ontbreekt.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie
Feedback

Om vooral de taalvaardigheid te toetsen werkt de vakgroep NT2 met permanente evaluatie conform de centrumvisie op breed evalueren. De leraren evalueren elke basiscompetentie meerdere keren aan de hand van functionele, mondelinge en schriftelijke lesopdrachten met een oplopende moeilijkheidsgraad, afgestemd op het vereiste beheersingsniveau. Ook observaties en, in beperkte mate, vormen van zelf- en peerevaluatie maken deel uit van de evaluatiepraktijk. Er zijn duidelijke afspraken binnen de vakgroep over de planning van de evaluatiemomenten, de registratie van de evaluatiegegevens en het hanteren van transparante beoordelingscriteria en – normen, wat de betrouwbaarheid van de evaluatiepraktijk verhoogt.

Omdat de evaluatieopdrachten integraal deel uitmaken van de lespraktijk zijn het ook leermomenten voor de cursist. Sleutelcompetenties, strategieën en attitudes zijn niet expliciet opgenomen in het evaluatieproces, maar krijgen wel de nodige aandacht via de wisselwerking tussen doelgerichte feedback en reflectie op het leerproces.

Deze gelijkgerichte aanpak van de evaluatiepraktijk kwam tot stand na veelvuldig overleg en bijsturing binnen de vakgroep. Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat hier en daar individuele leraren toch nog kiezen voor een afwijkende evaluatiepraktijk wat tot kwaliteitsverschillen leidt. De systematische opvolging van de kwaliteit en de doeltreffendheid van de evaluatiepraktijk in alle modules en op alle campussen blijft een aandachtspunt.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

Het centrum besteedt zowel preventief als curatief de nodige aandacht en middelen aan leerbegeleiding. Een vast team staat in voor de zorgvuldige intake en oriëntering van de cursisten en brengt op een structurele manier de beginsituatie van de cursist in kaart. Naast het bepalen van het correcte taalniveau probeert men een breder beeld te krijgen van de leefsituatie van de cursist en van zijn verwachtingen en noden met betrekking tot zijn leerloopbaan. In de visietekst over het didactisch concept NT2 vinden de leraren uitgebreide informatie en concrete tips om via mediatie en differentiatie de cursisten in de modules maximaal te ondersteunen. De gemeenschappelijke lesvoorbereidingen voor de modules Breakthrough met alternatieve oefeningen en didactische suggesties zijn een mooi voorbeeld van de structurele aandacht voor verschillen in interesses en leervorderingen tussen cursisten(groepen). Hoewel de groepsgrootte voldoende ruimte laat voor de beoogde cursistgerichte aanpak op maat, blijkt uit de geobserveerde lessen dat niet altijd alle mogelijkheden om cursisten voldoende te stimuleren en uit te dagen benut worden.

Alle leraren nemen initiatieven om cursisten doelgericht te remediëren via bijkomende oefeningen en feedbackmomenten tijdens de lessen. In Leuven biedt het cursistvolgsysteem de leraren NT2 de mogelijkheid tot een efficiënte opvolging van de leervorderingen van de cursisten. Het centrum reageert alert op signalen van concrete remediëringsnoden en tracht consequent bestaande projecten te perfectioneren of uit te breiden. Zo is de cursus 'Lezen en Schrijven +' voor cursisten met specifieke behoeften voor de schriftelijke vaardigheden na Waystage 2 na kritische reflectie omgevormd tot een geïntegreerd aanbod van een reguliere en een open module op niveau Waystage 1. In de toekomst wil het centrum deze ondersteunende lijn verder uitbouwen voor cursisten uit de basismodules. In samenwerking met vrijwilligers biedt het centrum in sommige lesplaatsen de cursisten via een gedifferentieerde aanpak extra oefenkansen voor leesvaardigheid.

Deskundigheidsbevordering Binnen het NT2-team is er voldoende capaciteit, expertise, reflectief vermogen en engagement aanwezig om de kwaliteit van het NT2-onderwijs te garanderen. De gedeelde visie, de overlegcultuur op module- en vakgroepniveau en de bereidheid om samen materialen en instrumenten te ontwikkelen bieden kansen om de deskundigheid van het team te bevorderen. De samenwerking en afstemming tussen de verschillende deelgroepen en tussen de campussen onderling verloopt nog niet optimaal, o.a. door het ontbreken van gemeenschappelijke, prioritaire agendapunten en de wisselende samenstelling van de groepen. Een efficiënte aansturing en inhoudelijke opvolging van het overleg in de deelgroepen en een doelgericht VTO-beleid (beleid inzake vorming, training en opleiding) kunnen ondersteuning bieden.

Vorming
Overleg

3.1.2 Voldoet het centrum aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

Uit het onderzoek ter plaatse in de vijf campussen en de analyse van de documenten die het centrum met het oog op de doorlichting verzamelde, blijken tekorten.

Het centrum spoort deze tekorten op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH) zelf op, maar doet dat nog onvoldoende op systematische wijze en niet centrumbreed.

Vooraf het beleid ten aanzien van de campussen waarvan het centrum zelf geen eigenaar is, zoals Diest, Tienen en de tijdelijke kleine lesplaatsen, voldoet niet. Zo voert het centrum op deze plaatsen verplichte controles en risicoanalyses niet zelf uit of volgt het de uitvoering ervan door de eigenaar onvoldoende op. Daardoor kent het centrum de risico's met betrekking tot bijvoorbeeld de brandpreventie en de situatie met betrekking tot asbest in de campussen Diest en Tienen en de tijdelijke kleine lesplaatsen onvoldoende. Het centrum zal de campus in Tienen eind december 2017 verlaten en een nieuwe campus in gebruik nemen. Het beleid is in afwachting hiervan echter te weinig gericht op het garanderen van de essentiële veiligheid in de huidige campus.

Het onvoldoende zicht op de tekorten in de verschillende campussen verklaart waarom het jaaractieplan te algemeen werd opgesteld en niet inspeelt op noden met betrekking tot de bewoonbaarheid en de veiligheid specifiek voor de verschillende campussen van het centrum.

Sommige gekende tekorten kregen snel een oplossing, maar andere slepen al langere tijd aan. Enkele door de onderwijsinspectie vastgestelde tekorten werkte het centrum nog tijdens de doorlichting weg.

De controles en adviezen van externe controle- en preventiediensten en de interne preventieadviseur tonen geen belangrijke tekorten voor de campussen Haacht, Aarschot en Leuven op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

Op basis van de hierboven vermelde vaststellingen besluit de onderwijsinspectie het onderzoek naar de erkenningsvoorwaarde BVH met een advies gunstig beperkt in de tijd. De inspectie vertrouwt erop dat het centrum deze verbeteringen op eigen kracht kan vormgeven, mits zij de kwaliteit van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne consequenter bewaakt, daadkrachtiger tekorten beheerst, planmatiger tewerk gaat en systematisch verbeteracties uitvoert.

3.1.3 Voldoet het centrum aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarden	
Leeft het centrum de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet volwassenenonderwijs (DV), art. 56,6°)	ja

3.2 Respecteert het centrum de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Heeft het centrum een reglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet volwassenenonderwijs (DV), art. 120 en 121)	ja
• de bijdrageregeling (art.120 en 121 DV)	ja
• het reglement van orde (art. 120 DV)	ja
• het evaluatiereglement dat minstens de evaluatievoorwaarden, de vorm van elke evaluatie, de tijdvakken waarbinnen de evaluaties worden afgelegd, de samenstelling van de evaluatiecommissies, de wijze van beraadslaging door de evaluatiecommissies en bekendmaking van evaluatieresultaten en de procedures voor afhandeling van conflicten en vrijstellingen omvat (art. 39 en 120 DV)	ja
• informatie over de klachtenprocedure (art. 120 DV)	ja
Respecteert het centrum de vakantieregeling en de aanwending van de onderwijstijd? (art. 26 DV)	ja
• het centrum is gedurende 40 weken administratief geopend	ja
• een module kan starten op elk ogenblik van het schooljaar en gespreid worden over een aantal dagen en weken, zoals het centrum het nodig acht, met inachtneming van de vakantieregeling	ja
• een centrubestuur organiseert het opleidingsaanbod op die manier dat het aantal geplande lestijden overeenstemt met het aantal te organiseren lestijden, zoals bepaald in de opleidingsprofielen. Lestijden die samenvallen met een wettelijke, decretaale of reglementaire feestdag, worden geacht gepland te zijn	ja
• om een correcte uitvoering van de vakantieregeling mogelijk te maken, kan het aantal geplande lestijden maximaal 8% afwijken van het aantal te organiseren lestijden zoals bepaald in de opleidingsprofielen	ja
Ontwikkelt het centrubestuur een kwaliteitszorgsysteem met betrekking tot (art. 52 DV)	ja
• de organisatie van het onderwijsaanbod	ja
• de leertrajectbegeleiding op het niveau van de individuele cursist	ja
• de uitvoering van andere onderwijsopdrachten en bevoegdheden toegekend aan de centra	ja
• de organisatie en het beheer van de instelling zodat de doelstellingen van de organisatie behaald worden	ja
• de behandeling van de cursist en van de personeelsleden met respect voor hun rechten en plichten	ja
• de uitvoering van de administratieve en organisatorische opdrachten en bevoegdheden toegewezen aan de centra	ja
• de permanente vorming van het personeel	ja
Realiseert het centrubestuur dit kwaliteitszorgsysteem door permanent en op eigen initiatief toe te zien op de kwaliteit van hun onderwijsactiviteiten? (art. 52 DV)	ja
Beoordeelt en certificeert het centrum de reeds verworven competenties? (art. 3,6°)	ja

4 BEWAAKT HET CENTRUM DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Deskundigheidsbevordering

Doelgerichtheid Het centrum vertrekt voor haar beleid inzake vorming, training en opleiding (VTO) van een duidelijke visie en hecht veel belang aan de voortdurende ontwikkeling van inzichten en deskundigheid. Het directieteam concretiseert deze visie in een VTO-brochure met daarin de zeven pijlers van het VTO-beleid. Deze worden concreet uitgewerkt. Zo is bijvoorbeeld de pijler ‘intern nascholingsaanbod’ onderverdeeld in drie categorieën: de didactische, de onderwijsomkaderende en de technisch-praktische nascholingen. Bij het kiezen van te behandelen thema’s binnen elke categorie houdt het centrum rekening met de resultaten van een bevraging daarover bij de leraren. Verder werken alle vakgroepen aan een centraal vastgelegd didactisch jaarthema. Zo kwam in het recente verleden ‘evaluatiepraktijk’ aan bod en vormde ‘sleutelcompetenties’ het jaarthema in 2016-2017. Het centrum stimuleert collegiale lesbezoeken en het doornemen van vakliteratuur. Het directieteam moedigt de leraren aan hun deskundigheid en ervaringen met elkaar te delen, gezamenlijk problemen op te lossen en samen verder te bouwen aan hun deskundigheid.

Ondersteuning Het centrum zorgt voor de nodige faciliteiten om nascholing mogelijk en aantrekkelijk te maken. Er zijn voldoende concrete richtlijnen opgesteld met betrekking tot het aanvragen, volgen en delen van vormingen. Het centrum communiceert het VTO-beleid aan alle medewerkers via de VTO-brochure. Daarin staan de nodige procedures en afspraken vermeld. Het directieteam legt ook strategieën vast om de multiplicatie van opgedane kennis en gevolgde nascholingen te realiseren. Zo geven leraren bij de aanvraag voor een bepaalde nascholing aan hoe ze dit zullen aanpakken en voorzien deelgebiedcoördinatoren terugkoppelingsmomenten tijdens het vakgroep overleg. De concretisering van het VTO-beleid krijgt verder gestalte via de vakgroepen, de interne en externe nascholing en individuele gesprekken met de leraren. De leraren delen vlot hun planningsdocumenten en leermaterialen via het elektronische platform.

Vanuit een intrinsieke motivatie nemen de meeste leraren zelf het initiatief tot vakinhoudelijke professionalisering. Maar ook het centrum beveelt bijscholingen aan. Tijdens (functionerings)gesprekken wordt de professionalisering van het betrokken personeelslid besproken met het oog op een verdere expertiseontwikkeling ten voordele van de individuele leraar en het centrum.

Sinds de recente interne herorganisering van de centrumwerking nemen een aantal personeelsleden de rol van ondersteuner op. Zij volgen de implementatie van het didactische concept van Open School in hun deelgebied mee op en zorgen voor de pedagogische omkadering. Ook de ontwikkeling en het beheer van de leermiddelen van het deelgebied zit in hun takenpakket.

Doeltreffendheid De meeste leraren nemen regelmatig deel aan zowel interne als externe nascholingsactiviteiten. Uit het onderzoek blijkt dat er binnen alle onderzochte deelgebieden een grote betrokkenheid aanwezig is en dat expertise en leermaterialen vlot gedeeld worden. Het centrum realiseert verder een vrij evenwichtige verdeling tussen vakinhoudelijke en agogische professionalisering. De expertise is aanwezig om te borgen wat goed is én verder te professionaliseren. De nieuwe organisatiestructuur, die dit schooljaar verder vorm zal krijgen, is veelbelovend in functie van de gelijkgerichtheid en het optimaliseren van de al aanwezige expertisedeling.

Ontwikkeling Het centrum heeft sinds de vorige doorlichting werk gemaakt van het kwaliteitsvol ontwikkelen van haar professionaliseringsbeleid. Het neemt de verdieping van het huidige VTO-beleid op in de strategische doelstellingen. Het directieteam voert een transparant nascholingsbeleid met duidelijke prioriteiten op korte termijn en levert inspanningen om de prioriteiten uit te voeren en op te volgen. Het borgen van de resultaten betreffende het uitgevoerde professionaliseringsbeleid levert nog kansen voor verdere ontwikkeling. Ook is het belangrijk om in de toekomst bij het operationaliseren van de voorgenomen doelstellingen voldoende tijd te voorzien voor de realisatie ervan.

4.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid Het centrum heeft gekozen voor een brede kijk op evalueren waarbij het leerproces en het leergedrag van de cursist centraal staan. De verwachtingen voor een kwaliteitsvolle invulling van de evaluatiepraktijk zijn duidelijk uitgeschreven in een visietekst. Elke vakgroep heeft deze beleidsvisie op evalueren via kritische reflectie de voorbije jaren doelgericht uitgebouwd voor het eigen leergebied. Dat resulteerde in een meer gestroomlijnde, transparante en criteriumgerichte manier van evalueren. In de meeste modules betekent dit een bewuste keuze voor permanente evaluatie, al dan niet gecombineerd met vormen van gespreide evaluatie. Niet voor elk leergebied is er een uniforme aanpak over de campussen heen.

Op centrumniveau zijn er duidelijke afspraken en procedures om de evaluatie- en deliberatiegegevens te verzamelen om tot een objectieve eindbeoordeling te komen.

Ondersteuning Het centrum ondersteunt de implementatie van de visie op breed evalueren op verschillende manieren. Om de gelijkgerichtheid te verhogen stond in het verleden evaluatie als jaarthema op de kalender en kreeg elke vakgroep richtlijnen om gemeenschappelijke instrumenten (onder andere evaluatiefiches en observatieschema's op basis van eindtermen en basiscompetenties) en beoordelingscriteria en –normen te ontwikkelen. Dit gebeurde deels via een intern vormingstraject, deels met externe begeleiding. Binnen elk leergebied houdt de verantwoordelijke coördinator de vinger aan de pols om de ontwikkelde evaluatiematerialen en -instrumenten te actualiseren en te optimaliseren conform de visie van het centrum. Expertisedeling over de leergebieden heen komt weinig voor.

Bij de concretisering van de permanente evaluatie krijgt de individuele leraar ondersteuning vanuit het structurele vakgroep- en modulegroepoverleg. Daarnaast biedt het frequente informele overleg de mogelijkheid tot beter inzicht in de kwaliteitscriteria van een doelmatige en objectieve evaluatiepraktijk. Ook in de individuele gesprekken die het beleidsteam met de leraren voert in het kader van de ontwikkelcyclus, is er aandacht voor specifieke noden op vlak van evaluatiepraktijk.

Het centrum informeert de cursisten over de evaluaties via het evaluatiereglement. Daarnaast geeft elke leraar een mondelinge toelichting op maat van de cursisten bij de start van de module. In de moduleplanning zijn er feedbackmomenten voorzien voor bespreking van de cursistenresultaten op het einde van de module. Op die manier worden cursisten actief betrokken bij het evaluatieproces, een belangrijke klemtoon uit het didactisch concept van het centrum.

Doeltreffendheid Om de doeltreffendheid van de evaluatiepraktijk te bewaken, rekent het centrum in de eerste plaats op de interne werking van de vakgroepen en de voortgangsgesprekken met de cursisten op het einde van de module. In de toekomst wil het centrum systematisch de slaagcijfers registreren en analyseren om cursisten gerichter te kunnen begeleiden en door te verwijzen. Het beleidsteam benut ook algemene vergaderingen om de krijtlijnen van brede evaluatie te herhalen en tracht via lesobservaties en individuele gesprekken met leraren pijnpunten te detecteren.

Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat deze kanalen niet volstaan om de validiteit en de betrouwbaarheid van alle evaluaties te garanderen. Binnen de onderzochte leergebieden zijn er nog grote verschillen in kwaliteit tussen de campussen en/of de leraren. Een systematische opvolging van de evaluatiepraktijk gekoppeld aan een doelgerichte ondersteuning voor elk leergebied is noodzakelijk.

Ontwikkeling Het centrum wil in de nabije toekomst stappen zetten om de evaluatiepraktijk in alle leergebieden opnieuw expliciet onder de aandacht te brengen en de kwaliteit te borgen en te optimaliseren. Daartoe is er een overzicht opgesteld van de huidige stand van zaken en de mogelijke verbeterpunten voor elk leergebied. Kruisbestuiving tussen de verschillende leergebieden, onder de vorm van uitwisseling van expertise en goede praktijkvoorbeelden, collegiale lesbezoeken met evaluatie als focus, gebeurt nu nog te weinig en biedt een mogelijkheid om de evaluatiepraktijk intern verder te optimaliseren. Het centrum plant ook een kwaliteitscontrole van de materialenbank (met een waaier aan instrumenten, opdrachten, oefeningen en evaluatiefiches) zodat het een ondersteunende inspiratiebron wordt.

5 ALGEMEEN BELEID VAN HET CENTRUM

Het onderzoek naar het algemeen beleid van het centrum levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** Na de fusie in 2008 tussen CBE Leuven en CBE Hageland heeft het centrum een aantal woelige jaren gekend met verschillende verschuivingen in leidinggevende en coördinerende functies. Sinds een paar jaar is er opnieuw stabiliteit gekomen en slaagt het centrum er meer en meer in om uit te groeien tot één centrum met een breed gedragen visie en werking. In het centrum is er sprake van een gedeeld leiderschap. Het directieteam bestaat uit een directeur en afdelingshoofden, die constructief samenwerken en complementair zijn. Sinds vorig schooljaar is er een structureel en uitgebreid middenkader van geëngageerde en betrokken campusverantwoordelijken en deelgebiedcoördinatoren. Voor alle functies is de opdracht en taakinvulling vastgelegd in functiebeschrijvingen. Zowel voor de kern- als de ondersteunende processen over de vestigingen heen zijn er voldoende dwarsverbindingen gelegd die de gelijkgerichtheid en betrokkenheid bevorderen. Daarnaast zijn er nog een aantal stuurgroepen rond prioritaire thema's die input en advies leveren aan het directieteam.
- Visieontwikkeling** Sinds een aantal jaren zet het centrum zich sterk in om te komen tot één visie en één gemeenschappelijke aanpak. Dit resulteerde in een duidelijke en gedragen centrumvisie op brede geletterdheid. Voeling met de doelgroep en respect voor de diversiteit van mensen en culturen vormen de essentie. Dit is duidelijk zichtbaar in het doelgroep- en leervraagdenken en resulteert meer en meer in een weloverwogen geïntegreerd aanbod over de leergebieden heen. Waardevol is de vertaling van de visie naar de praktijk in het 'Didactisch concept'. Tijdens de doorlichting is gebleken dat de vastgestelde didactiek in grote lijnen spoort met het 'Didactisch concept', maar dat de tekst zelf niet bij alle leraren bekend is. Het centrum is zich hiervan bewust en zoekt naar mogelijkheden om er opnieuw een pragmatisch werkdocument van te maken van waaruit het didactisch denken en handelen vertrekt, eerder dan een impliciet theoretisch kader. De concretisering en de implementatie ervan tot op niveau van de klasvloer en bij elke leraar beschouwt het directieteam als prioritair. Het centrum streeft naar een gelijke verhouding tussen Nederlandstalige en anderstalige cursisten. Onder druk van de asielcrisis is deze verhouding op dit ogenblik wat scheef getrokken. Het centrum stelt zich tot doel om in de nabije toekomst nog sterker in te zetten op het bereiken van moeilijk bereikbare en sociaal, economisch of educatief zwakkere doelgroepen. Ze doet hiervoor onder meer een beroep op externe partners. De uitbreiding en de uitdieping van de samenwerkingsverbanden om de kansen van de doelgroepen in onze snel evoluerende maatschappij te verhogen, vormen een ernstige uitdaging voor de komende jaren. Dit schooljaar is het een van de prioritaire aandachtspunten waar het centrum op inzet.

Besluitvorming Participatieve besluitvorming kenmerkt het centrum. Het directiecomité, de directie en de drie afdelingshoofden, komen wekelijks samen. Het middenkader fungeert bottom-up en top-down als draaischijf tussen directie en medewerkers. Zo leveren de afdelingshoofden samen met de deelgebiedcoördinatoren en de campusverantwoordelijken input voor te nemen beslissingen. Ze zetelen samen met het directieteam in een adviserend coördinatieteam dat maandelijks samenkomt. Daarnaast zijn er ook dagelijks informele contacten. De directie neemt de eindbeslissingen, liefst zo gedragen mogelijk. Het middenkader werd recent hervormd. In plaats van vakgroepcoördinatoren zijn er nu vier deelgebiedcoördinatoren die ieder een cluster van leergebieden coördineren. Ook de opdrachten van de afdelingshoofden zijn sinds dit jaar anders georganiseerd: één is verantwoordelijk voor het aanbod voor Nederlandstaligen, en één voor het aanbod voor anderstaligen. Zo wil het centrum inspelen op de toenemende nood aan een geïntegreerd aanbod van vakinhouden over de leergebieden heen. Deze hervorming kwam tegemoet aan een vraag van de medewerkers en heeft de steun van het bestuur. De betrokkenheid van de medewerkers is groot, wat voor een positieve dynamiek zorgt. De medewerkers hadden inspraak in het tot stand komen van het beleidsplan en de keuze van de strategische en operationele doelstellingen. Ook de belangrijkste externe partners en, in een latere fase het bestuur, werden hierbij betrokken. Het centrum is er zich van bewust dat de besluitvorming in een grote organisatie ondersteund moet worden door een vlotte, efficiënte en open communicatie. Het centrum werkt daarom aan de verbetering van de interne communicatie. Het doet dat onder meer met de lancering van een nieuwe digitale werkomgeving in de loop van dit jaar. Deze verandering geeft aanleiding tot een grondige herstructurering van alle online informatie om zo de transparantie en efficiëntie van de communicatie over de vestigingen heen te verhogen.

Kwaliteitszorg Het centrum beschikt over een kwaliteitsbeleidsplan dat vanuit duidelijke uitgangspunten de interne kwaliteitszorg vormgeeft. Acties zijn ingebed in een kwaliteitscyclus van vier jaar. Vanuit de visie werd in juni 2015 de procedure voor het opmaken van het beleidsplan 2015-2019 afgerond. Het beleidsplan is vertaald in een jaarwerkplan met doelstellingen en activiteiten voor het lopende schooljaar voor de verschillende beleidsdomeinen. Naast het algemene jaarwerkplan zijn er ook aparte jaarwerkplannen voor elk leergebied. De deelgebiedcoördinatoren spelen een belangrijke rol bij de realisatie en opvolging hiervan. Het directieteam evalueert elk schooljaar en stuurt indien nodig bij, mede op basis van input vanuit de vakgroepen. Het centrumbeleid staat ook open voor externe feedback als hefboom voor de kwaliteitszorg. Waar er de voorbije jaren vooral ingezet is op de secundaire processen, is de aandacht dit schooljaar verschoven naar de primaire processen en zet het centrum voluit in op het verhogen van de kwaliteit op de klasvloer. De voorbije jaren verzamelde het centrum weinig data om van daaruit haar kwaliteitszorg vorm te geven. Het rekent op het nieuwe systeem dat op sectorniveau in ontwikkeling is en in de nabije toekomst operationeel wordt om op een efficiënte manier data te verzamelen en te analyseren.

De directie verwacht dat dit zal resulteren in het beter in kaart brengen en opvolgen van de doeltreffendheid van alle opgezette acties.

**Inbreuken op de
regelgeving** De omzendbrief VWO/2011/02 van 15/6/2011 bij het Decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs inzake de toelatings- en inschrijvingsvoorwaarden - wettig verblijf - artikel 1.2.3.. (wordt niet opgevolgd)

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN HET CENTRUM

6.1 Wat doet het centrum goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kwaliteitsvolle realisatie van de eindtermen/basiscompetenties in de meeste modules.
- Het behoeftegericht en flexibel aanbod voor NT1, NT2 en MO.
- Het adequaat gebruik van de uniforme plannings- en evaluatiedocumenten in de meeste modules.
- Het kwaliteitsvolle cursusmateriaal in de modules ICT.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De professionele betrokkenheid van de leraren vanuit een groot maatschappelijk engagement.
- De centrumvisie op breed evalueren.
- Het voeren van een kwaliteitsvol VTO-beleid.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het ontwikkelen van een gelijkgerichte centrumvisie.
- Het creëren van een duidelijke overleg- en organisatiestructuur.
- De participatieve centrumcultuur.
- Het responsief vermogen van het beleidsteam.

6.2 Wat kan het centrum verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De consequente opvolging van de leerplanrealisatie in NT1.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het systematisch onderzoeken van de doeltreffendheid van het evaluatiebeleid.
- De diepgang van het overleg en de onderlinge afstemming binnen sommige leergebieden.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het sterker inzetten op het bereik van moeilijk bereikbare doelgroepen.
- Het doelgericht verzamelen en analyseren van relevante data.
- Het verder uitbouwen van een systematisch kwaliteitszorgsysteem tot op de klasvloer.

6.3 Wat moet het centrum verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het nemen van maatregelen om centrubreed de systematische en structurele organisatie van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne te garanderen.

Wat betreft de regelgeving

- De omzendbrief VWO/2011/02 van 15/6/2011 bij het Decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs inzake de toelatings- en inschrijvingsvoorwaarden - wettig verblijf - artikel 1.2.3. (wordt niet opgevolgd).

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde '**bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne**'.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **22-09-2020** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "**gunstig advies**".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde '**voldoen aan de onderwijsdoelstellingen**' voor alle structuuronderdelen.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Els MERTENS de inspecteur-verslaggever	Veerle Bammens de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van het centrum	